

Εσπερίδα
«Προτάσεις για τη βελτίωση
της οδικής ασφάλειας στην Ελλάδα»

Ρόδος, 22 Μαρτίου 2012

Ανάπτυξη Στρατηγικού Σχεδίου για τη βελτίωση της
Οδικής Ασφάλειας στην Ελλάδα

Παιδεία Οδικής Ασφάλειας

Γ. Κανελλαΐδης, Καθηγητής ΕΜΠ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Τομέας Μεταφορών & Συγκοινωνιακής Υποδομής

Προσέγγιση “Ασφαλούς Συστήματος” (1/2)

- Δεν είναι αποδεκτό σήμερα διεθνώς να σημειώνονται θάνατοι ή σοβαροί τραυματισμοί στην οδική κυκλοφορία.
- Η κύρια ευθύνη για την Οδική Ασφάλεια ανήκει στους αρμόδιους για τον σχεδιασμό και τη λειτουργία του Συστήματος της Οδικής Κυκλοφορίας. Οι υπεύθυνοι μηχανικοί για τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των οδών, η βιομηχανία των οχημάτων, η Τροχαία και οι Πολιτικοί είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια του συστήματος.
- Οι χρήστες είναι υπεύθυνοι για την τήρηση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας.

Προσέγγιση “Ασφαλούς Συστήματος” (2/2)

- Αντιμετώπιση των προβλημάτων οδικής ασφάλειας με συστημική προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέρη του συστήματος της οδικής κυκλοφορίας είναι αλληλένδετα και αλληλοεπηρεάζονται.
- Απαιτείται η προσαρμογή του σχεδιασμού του συστήματος στους φυσικούς, αντιληπτικούς και γνωστικούς περιορισμούς και στις ανάγκες των χρηστών καθώς και η διαμόρφωση συγχωρητικού περιβάλλοντος και συγχωρητικής συμπεριφοράς στην κυκλοφορία.

Κυριότερες αδυναμίες στην αντιμετώπιση του προβλήματος των οδικών ατυχημάτων στην Ελλάδα

- Δεν έχει γίνει κατανοητό / αποδεκτό ότι η Οδική Ασφάλεια είναι επιστήμη.
- Χαμηλό επίπεδο Παιδείας Οδικής Ασφάλειας.
- Δεν εφαρμόζεται, **ουσιαστικά**, ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας.
- Δεν έχει δοθεί **προτεραιότητα** στην αντιμετώπιση των οδικών ατυχημάτων από την Πολιτεία και την Κοινωνία, **ανάλογη με τις σοβαρές απώλειες** σε νεκρούς και τραυματίες.
- **Αποτυχία στην ουσιαστική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών** και στην επίτευξη συναίνεσής τους. Κρίσιμος ο ρόλος των ΜΜΕ.
- Ασάφεια καθηκόντων και υπευθυνοτήτων στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας.

Σκοπός και Στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου Οδικής Ασφάλειας, 2011-2020

- Ποσοτικός στόχος:

Οι νεκροί στα οδικά ατυχήματα το έτος 2020, να είναι λιγότεροι από 640.

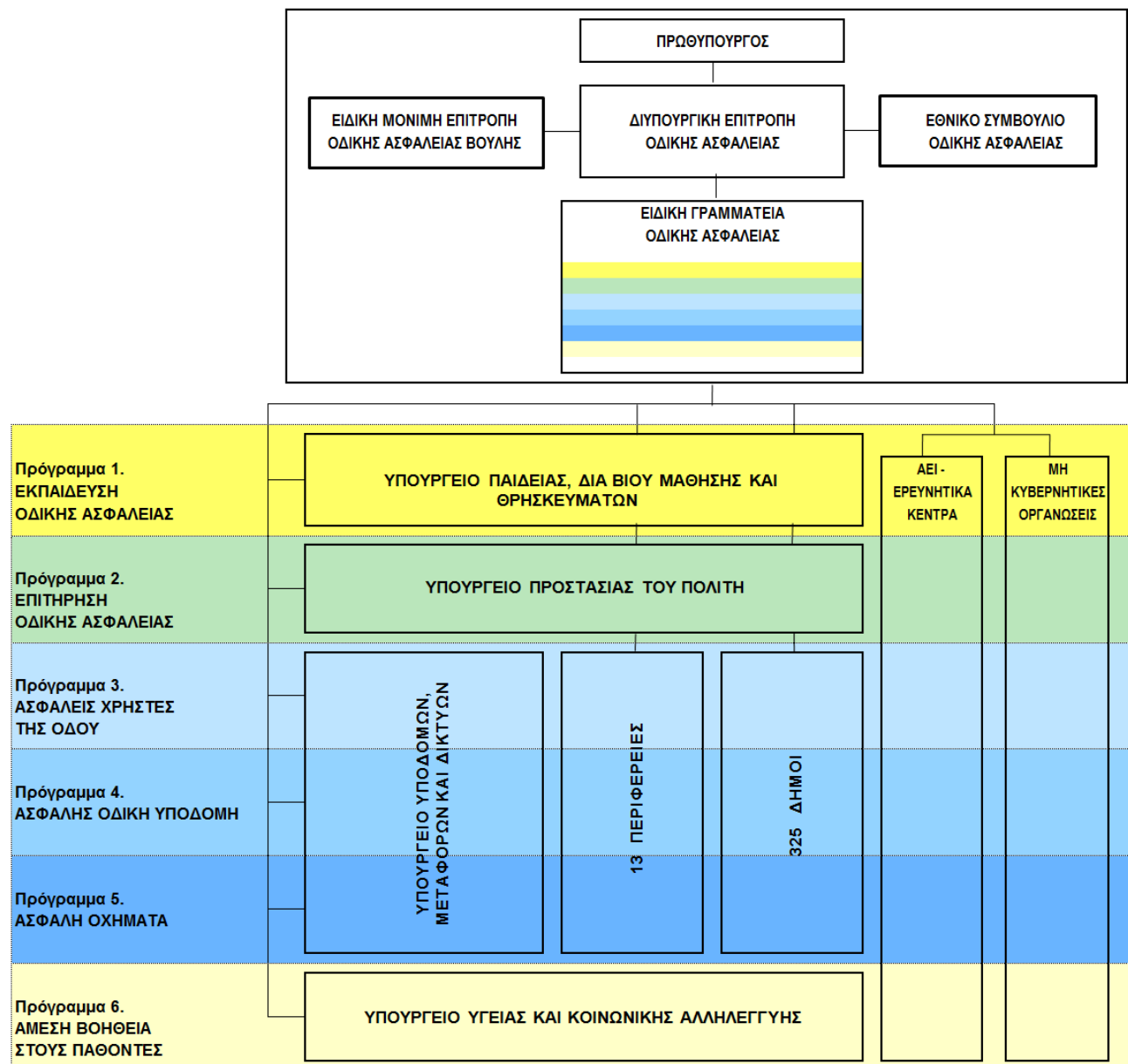
- Σκοπός του Στρατηγικού Σχεδίου είναι:

η Ανάπτυξη Παιδείας Οδικής Ασφάλειας (Road Safety Culture)

Ενδιάμεσος στόχος για την πρώτη πενταετία:

οι νεκροί στα οδικά ατυχήματα το έτος 2015 να είναι λιγότεροι από 880.

Δομή Στρατηγικού Σχεδίου 2011-2020

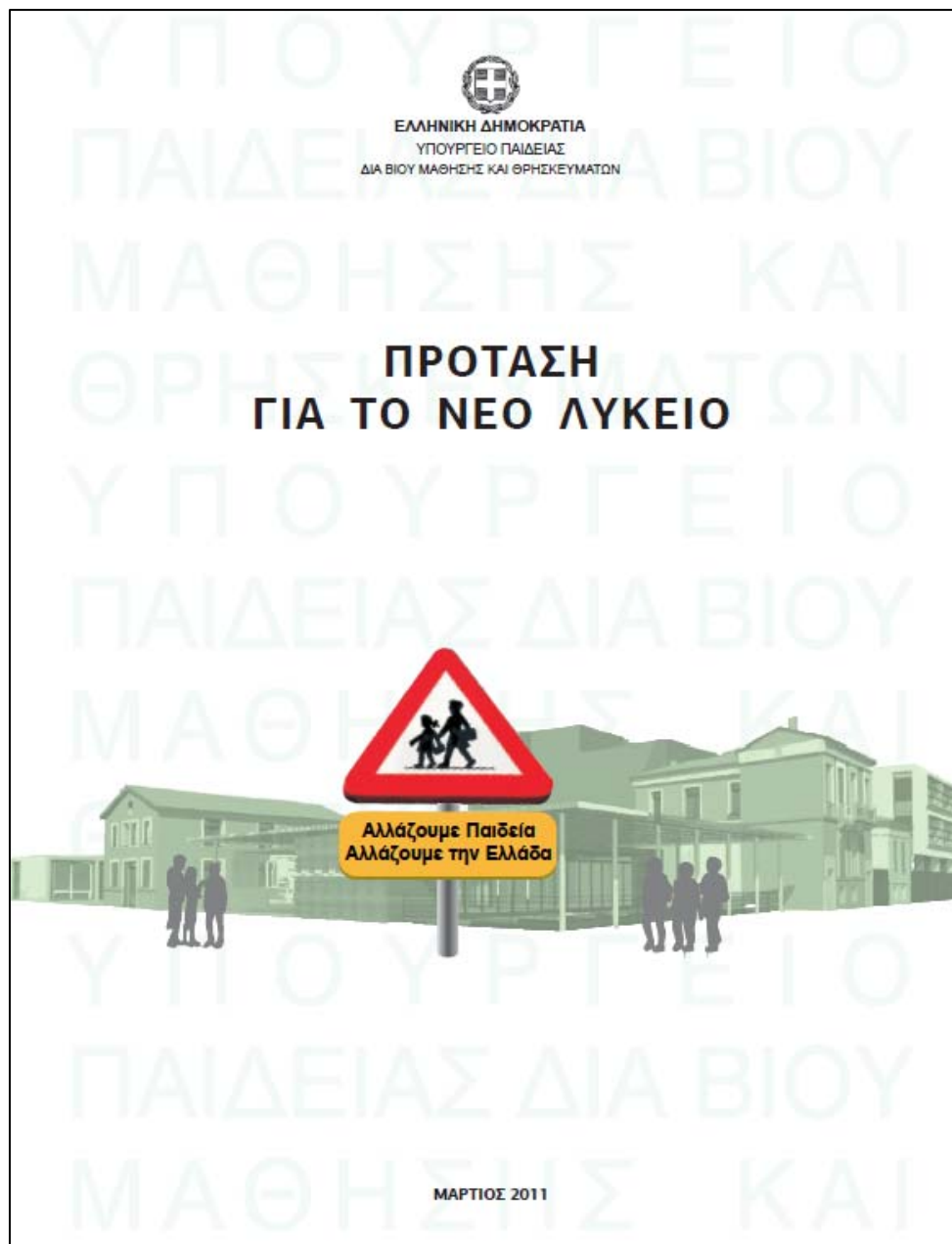
Παιδεία Οδικής Ασφάλειας

- Η Παιδεία Οδικής Ασφάλειας συνδέεται με θετική στάση για την οδική ασφάλεια και με απόρριψη των επικίνδυνων συμπεριφορών στην οδήγηση. Συνδέεται επίσης με την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος μέτρων οδικής ασφάλειας και με την αποδοχή τους από την Κοινωνία.
- Η παιδεία οδικής ασφάλειας αναφέρεται στην ουσιαστική καλλιέργεια της προσωπικότητας του ατόμου και στον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς του. Στο πλαίσιο αυτό η οδική ασφάλεια πρέπει να αναδειχθεί σε αξία, να αναγνωρίζεται δηλαδή από ένα σύνολο ανθρώπων ως σημαντική για τους ίδιους και να αποτελέσει μέτρο αξιολόγησης προσώπων και συμπεριφοράς.
- Η έννοια της 'Παιδείας Οδικής Ασφάλειας' αναφέρεται στις αξίες, στις στάσεις και στις συμπεριφορές όχι μόνο των μεμονωμένων ατόμων αλλά και της οικογένειας, της κοινότητας, των μελών των δραστηριοποιούμενων οργανισμών και φορέων, των οργάνων λήψης απόφασης, των μελών του κοινοβουλίου και της Κυβέρνησης.

Πουθενά στο κείμενο
δεν αναφέρεται:
«Οδική Ασφάλεια»
ή «Κυκλοφοριακή
Αγωγή»

Πουθενά στο κείμενο
δεν αναφέρεται:
«Οδική Ασφάλεια»
ή «Κυκλοφοριακή
Αγωγή»

Πλαίσιο ανάπτυξης της εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας (1/4)

Στην εκπαίδευση οδικής ασφάλειας δίνεται έμφαση:

- **Στον εμπλουτισμό της γνώσης και στην κατανόηση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας.** Η εκπαίδευση περιλαμβάνει κυρίως τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας, κινδύνους για τη ζωή και την υγεία και συνέπειες της επικίνδυνης συμπεριφοράς.
- **Στη βελτίωση των δεξιοτήτων με την εξάσκηση και την εμπειρία.** Η εκπαίδευση περιλαμβάνει κινητικές ικανότητες, μετασχηματισμό των γνώσεων και των κινητικών ικανοτήτων σε ασφαλή συμμετοχή στην κυκλοφορία, συγκέντρωση προσοχής, εκτίμηση αποστάσεων και ταχυτήτων, ικανότητα αυτοαξιολόγησης.
- **Στην ανάπτυξη θετικών στάσεων για την οδική ασφάλεια,** στην επίγνωση των κινδύνων και στην ευαισθητοποίηση για την ασφάλεια σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο (των άλλων χρηστών της οδού).

Πλαίσιο ανάπτυξης της εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας (2/4)

- Η εκπαίδευση οδικής ασφάλειας είναι μέρος του εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού. Η ανάδειξη της εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας σε στόχο προτεραιότητας απαιτεί εθνική προσπάθεια για την ανάπτυξη συγκεκριμένων προγραμμάτων και προγραμματισμένων δράσεων, που θα είναι αποτέλεσμα μιας ευρείας διαδικασίας ευαισθητοποίησης και δημόσιου διαλόγου.
- Η εκπαίδευση οδικής ασφάλειας γίνεται με μαθήματα εντός της τάξης και πρακτική εξάσκηση σε προστατευμένες περιοχές, στο πραγματικό κυκλοφοριακό περιβάλλον, καθώς επίσης αξιοποιώντας την εκπαιδευτική δυναμική των συζητήσεων, της ομαδικής εργασίας, της έρευνας, των παρουσιάσεων σε κοινό και των δημιουργικών αναζητήσεων όπως το θέατρο στην εκπαίδευση. Η εξάσκηση των δεξιοτήτων των παιδιών **σε ρεαλιστικό περιβάλλον** είναι σημαντικός παράγοντας επιτυχίας.

Πλαίσιο ανάπτυξης της εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας (3/4)

- Όπως σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, μόνον με την επανάληψη των διαφόρων θεμάτων υπάρχουν αποτελέσματα με διάρκεια. Η εκπαίδευση οδικής ασφάλειας χρειάζεται επαρκή χρόνο. Οι δράσεις εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας πρέπει να έχουν τον χαρακτήρα **προγραμμάτων και όχι μεμονωμένων παρεμβάσεων**.
- Η εκπαίδευση οδικής ασφάλειας πρέπει να εντάσσεται στο σχολικό πρόγραμμα κατ' ελάχιστο είκοσι ώρες τον χρόνο στα Νηπιαγωγεία, στα Δημοτικά και στα Γυμνάσια και αναφέρεται σε πεζούς, ποδηλάτες, οδηγούς δικύκλων, μελλοντικούς οδηγούς και επιβάτες.
- Για την αποτελεσματική εκπαίδευση οδικής ασφάλειας απαιτείται η ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ενώ ρόλο έχουν και ιδιωτικοί φορείς, παραχωρησιούχοι αυτοκινητοδρόμων, εθελοντικές ενώσεις, ΜΜΕ, ενώσεις αυτοκινητιστών, ασφαλιστικές εταιρείες κ.λπ.

Πλαίσιο ανάπτυξης της εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας (4/4)

- Για να είναι ελκυστική στους εφήβους η εκπαίδευση οδικής ασφάλειας πρέπει το περιεχόμενο, η μέθοδος και τα μέσα επικοινωνίας, να είναι κατάλληλα σχεδιασμένα και να βασίζονται σε τύπους αλληλεπίδρασης ελκυστικούς σε αυτές τις ηλικίες. Σε ορισμένη ηλικία, οι συνομήλικοι λειτουργούν ως πρότυπα ενώ η επιρροή των ενηλίκων, γρήγορα και σημαντικά, περιορίζεται.
- Η εικόνα του εαυτού έχει θεμελιώδη σημασία στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας. Τα παιδιά που δεν εκτιμούν τον εαυτό τους δεν είναι πιθανό να εκτιμήσουν την ασφάλειά τους ή την ασφάλεια των άλλων. Ένα περιβάλλον στο σπίτι ή στο σχολείο που ενθαρρύνει την ανάπτυξη μιας θετικής εικόνας για τον εαυτό τους είναι θεμελιώδους σημασίας.
- Οι έφηβοι επηρεάζονται έντονα από τα συναισθήματά τους και η πίεση από τους συνομηλίκους επηρεάζει τη συμπεριφορά και τις στάσεις τους. **Η εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στη μετάβαση από τον έλεγχο του κινδύνου στην αποφυγή του κινδύνου.** Η αυτοαξιολόγηση και η κατάλληλη επισήμανση των προσωπικών και τεχνικών ορίων είναι κρίσιμα σημεία της εκπαίδευσης.

Θέματα πρακτικής εκπαίδευσης παιδιών (1/2)

- Οι γονείς έχουν έναν κρίσιμο ρόλο στην εκπαίδευση οδικής ασφάλειας για τα παιδιά έως την ηλικία των 12 ετών. Είναι τα πρόσωπα που πρώτα προσφέρουν εκπαίδευση οδικής ασφάλειας.
- Οι γονείς έχουν τον ρόλο προτύπου για τα παιδιά τους και επίσης λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την ασφάλειά τους στην κυκλοφορία και τους τρόπους μετακίνησής τους.
- Οι γονείς θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν για τον ρόλο τους. Οι δυνατότητες και η προσφορά τους θα πρέπει να ενισχυθούν.
- Για την αποτελεσματικότερη εκπαίδευση οδικής ασφάλειας θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία μεταξύ γονέων και δασκάλων.

Θέματα πρακτικής εκπαίδευσης παιδιών (2/2)

- Στους γονείς πρέπει να δίνεται κατάλληλη ενημέρωση και πρακτικές οδηγίες για να μάθουν στα παιδιά τους να γίνουν ασφαλείς πεζοί από πολύ νωρίς, όταν το παιδί αρχίζει να έρχεται σε επαφή με την κυκλοφορία.
- Η εκμάθηση του σωστού τρόπου συμμετοχής στην κυκλοφορία που τυχόν θα αρχίσει στο νηπιαγωγείο ή στο δημοτικό είναι πολύ καθυστερημένη και αναποτελεσματική.
- Οι γονείς είναι οι πρώτοι εκπαιδευτές. Έτσι πρέπει να ξέρουν ότι είναι πολύ ευκολότερο να μάθουν στο παιδί τους, από πολύ μικρή ηλικία, πως θα συμμετέχει σωστά στην κυκλοφορία, από το να αλλάξουν την επικίνδυνη συμπεριφορά του ή τις απόψεις του σε μεγαλύτερη ηλικία.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών

- Για τη σωστή εκπαίδευση οδικής ασφάλειας απαιτείται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών καθώς και εκπαιδευτικό υλικό που να διευκολύνει το έργο τους και να βοηθά στην κατανόηση από τους μαθητές των θεμάτων που αναπτύσσονται. Η συγκεκριμένη δράση προτείνεται να περιλαμβάνει τα εξής μέτρα:
  - Εισαγωγή μαθήματος για την εκπαίδευση οδικής ασφάλειας, ως κατ' επιλογή υποχρεωτικού (ΚΕΥ), στο πρόγραμμα σπουδών των Παιδαγωγικών Τμημάτων των Πανεπιστημίων.
  - Τακτική μετεκπαίδευση και θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε θέματα εκπαίδευσης οδικής ασφάλειας.
  - Σύνταξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού ειδικά για τους εκπαιδευτικούς.
  - Ανάπτυξη και προώθηση στα σχολεία, εκπαιδευτικού έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού.